

Universitat de Girona

Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

Diplomatura de Ciències Empresariales

Curs 1997-98

Anual

Assignatura obligatòria

9 crèdits

Departament d'Economia

Campus de Montilivi

17071 Girona

Tel 34 (9) 72 41 8

Fax 34 (9) 72 41 8

c.e. @

PROGRAMA D'HISTORIA ECONOMICA MUNDIAL I D'ESPANYA

Professor/a: Gabriel Jover, Antonio López Estudillo, Jaume Portella, Rosa Ros

Objectius: Aquesta assignatura pretén estimular l'anàlisi crítica de l'evolució de l'economia mundial i espanyola dels segles XIX i XX, incorporant-hi la interrelació amb factors convencionalment considerats extra-econòmics.

Programa teòric:

I. SEMESTRE.

Tema 1. Les economies preindustrials.

1. 1. Població i recursos naturals en la història d'Europa.
1. 2. La producció agrària i la distribució de l'excedent.
1. 3. Les manufactures.
1. 4. Les transformacions del comerç i la dimensió ultramarina de l'economia europea.

Bibliografia: Livi-Bacci (1990) capítol 3; De Vries (1982), capítols II i IV*; Wrigley (1996)*

Tema 2. La Revolució Industrial Britànica.

2. 1. Les transformacions agràries.
2. 2. L'estímul de la demanda.
2. 3. Les transformacions tècniques i organitzatives en la indústria.
2. 4. L'arrencada industrial: un creixement econòmic desigual.

Bibliografia: Wrigley (1996)*, De Vries (1982), capítol VI; Berg (1987), capítol 1; Landes (1979), capítol 2 (pàgines escollides).

Tema 3. Industrialització i creixement econòmic: una visió de conjunt.

3. 1. Característiques del creixement econòmic modern.
3. 2. La 'transició demogràfica'.
3. 3. La segona revolució tecnològica: nous materials i noves fonts d'energia.
3. 4. Les noves formes d'empresa.

Bibliografia: Livi-Bacci (1990), capítol 4; Landes (1979)*, capítol 5 (pàgines seleccionades)

Tema 4. L'economia internacional al segle XIX.

4. 1. Els principals corrents migratoris.
4. 2. L'expansió de la inversió exterior.
4. 3. Comerç internacional i polítiques comercials.
4. 4. La configuració d'un sistema internacional de pagaments.

Bibliografia: Livi-Bacci (1990), capítol 4; Kenwood y Loughheed (1991)* capítols 4 i 5; *Guia Pràctica d'Història Econòmica Mundial* (1994) (pàgines seleccionades)

Tema 5. Pautes del desenvolupament econòmic al segle XIX.

5. 1. La diversitat del procés d'industrialització a Europa.
5. 2. La industrialització fora d'Europa: els Estats Units i el Japó.
5. 3. Els Països Nous i les altres economies exportadores.

Bibliografia: Cameron (1990)* capítols 9 i 10; Kenwood y Loughheed (1991)* capítol 9

II. SEMESTRE.

Tema 6. La formació del capitalisme espanyol (c. 1800-1936).

6. 1. La crisi de l'Antic Règim i les reformes liberals.
6. 2. Transformacions agràries i distribució de la renda.
6. 3. Industrialització i desindustrialització: la diversitat dels models econòmics regionals.

Bibliografia: Nadal (1989), pàgines escollides; *Guia Pràctica d'Història Econòmica Mundial* (1994) (pàgines seleccionades)

Tema 7. Crisi i transformacions de les economies capitalistes (1900-1939).

7. 1. Aspectes econòmics de la Primera Guerra Mundial.
7. 2. La inestabilitat econòmica dels anys vint.
7. 3. La crisi nord-americana del 1929.
7. 4. La depressió dels anys trenta i les polítiques de recuperació.
- 7.5. La URSS: de la revolució a l'industrialització forçada.

Bibliografia: D. H. Alcroft (1997) capítols 1, 2 i 3; Keynes (1988) (pàgines seleccionades); Nove (1996)*.

Tema 8. Expansió i crisi de l'economia mundial 1945-1990.

8. 1. Guerra i reconstrucció econòmica de l'Europa Occidental.
8. 2. L'establiment d'un nou marc de relacions internacional.
8. 3. L'estat del benestar, la dinàmica del creixement i el canvi estructural, 1950-1973.
8. 4. Crisi del model de creixement de post-guerra i reestructuració de l'economia dels països desenvolupats.
- 8.5. Creixement i estancament de les economies de l'Europa Oriental.
8. 6. Evolucions divergents en el Tercer Món.

Bibliografia: D. H. Alcroft (1997), capítols 4 a 9.

Tema 9. L'economia espanyola des del Franquisme.

9. 1. La ruptura de la Guerra Civil (1936/39).
9. 2. Autarquia, misèria i acumulació.
9. 3. Estabilització, creixement i dependència.

9. 4. Crisi i reestructuració del capitalisme a Espanya.

Bibliografia: Fontana, J. i Nadal, J. (1980).

Desenvolupament del programa al llarg del curs: Aquest programa comença amb l'estudi de les societats precapitalistes, amb l'objectiu d'entendre millor la ruptura que suposà la formació i el desenvolupament del capitalisme. Els temes següents estan dedicats a l'estudi de la dinàmica del món capitalista, que constitueix el nucli fonamental del programa. Interessa sobretot remarcar els trets fonamentals del funcionament del sistema, més que no pas l'estudi de casos particulars.

El programa es desenvoluparà mitjançant les exposicions teòriques i les classes pràctiques. Les sessions de pràctiques pretenen millorar la comprensió de les lectures obligatòries i introduir a l'estudiant en el coneixement i utilització dels indicadors bàsics de l'economia.

Sistema d'avaluació: Es faran dues avaluacions (el gener/febrer i el juny/juliol), que caldrà aprovar separatament. La nota dels exàmens ponderarà un setanta per cent de la qualificació en cada avaluació i els exercicis de pràctiques un trenta per cent, però la nota de l'examen haurà de ser com a mínim un quatre.

Els alumnes que no aprovin l'avaluació del gener/febrer, s'examinaran de tota l'assignatura el mateix dia de l'examen de juny/juliol.

Els exàmens podran combinar preguntes tipus test, anàlisi de quadres, gràfics i textos, i qüestions a desenvolupar de manera raonada sobre les lectures i explicacions de classe.

Bibliografia bàsica:

-Alcroft, D. H. (1997): *Historia de la economía europea, 1914-1990*. Editorial Crítica. Barcelona.

-Diversos autors: *Lectures d'Història Econòmica Mundial*, Universitat de Barcelona. (les lectures que s'han marcat en el programa amb un asterisc (*) estan reproduïdes en aquest llibre).

Altres lectures obligatòries citades (només pàgines seleccionades):

-Berg, M. (1987): *La era de las manufacturas*, Crítica, Barcelona

-De Vries (1982): *La economía de Europa en un periodo de crisis. 1600-1750*, Cátedra, Madrid

-Cameron, R. (1990): *Historia económica mundial*, Alianza, Madrid

-Fontana, J. i Nadal, J. (1980): "Espanya 1914-1970", a Cipolla, C.M. (Ed.): *Historia económica de Europa (6). Economías contemporáneas ***, Ariel, Barcelona

-Kenwood, A.G. i Lougheed, A.L. (1991): *Historia del desarrollo económico internacional*, Istmo, Madrid

-Keynes, J.M. (1988): *Ensayos de persuasión*, Barcelona, Crítica

-Landes, D.S. (1979): *Progreso tecnológico y revolución industrial*, Tecnos, Madrid

-Livi-Bacci, M. (1990): *Historia mínima de la población mundial*, Ariel, Barcelona

-Nadal, J. (1989): "El fracaso de la revolución industrial en España", a Cipolla, C. M. (de.): *Historia económica de Europa (4). El nacimiento de las sociedades industriales ***, Ariel, Barcelona

-Nove, A. (1996), "L'URSS: l'estalinisme i després", a Diversos autors: *Lectures d'Història Econòmica Mundial*. Universitat de Barcelona.

-Wrigley, E.A. (1996): "Dos tipus de capitalisme, dos tipus de creixement", a Diversos autors: *Lectures d'Història Econòmica Mundial*. Universitat de Barcelona.

-Tello, Enric (coord.), 1994: *Guia Pràctica d'Història Econòmica Mundial*. Universitat de Barcelona.

PROGRAMA DE PRACTIQUES:

- 1- Models malthusians d'interacció població-recursos; exercicis sobre la trajectòria de la producció, productivitat i distribució de l'excedent en les economies preindustrials.
- 2- La industrialització britànica: indicadors econòmics i interpretacions.
- 3- Indicadors de comptabilitat nacional: significats i usos.
- 4- Discussió sobre tres nocions del canvi tècnic.
- 5- Exercicis sobre el funcionament del patró or.
- 6- Discussió sobre la lectura del Fracaso de la Revolución industrial en España
- 7- Les contradiccions d'un model de relacions econòmiques intra-europees: anàlisi dels textos de Keynes sobre les conseqüències econòmiques de la pau.
- 8- La industrialització de la URSS: un model de creixement fonamentat en la producció de béns de producció. Anàlisi de textos, quadres i gràfics.
- 9- Un itinerari per a estudiar el canvi estructural de post-guerra: les transformacions agroindustrials.
- 10- Emigració, turisme i inversions exteriors: el "miracle" espanyol dels anys seixanta.